

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales,
Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas
Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares:
Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXXXIX. Explicantur variæ quæstiones circa Regulam de jure
quæsito non tollendo. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

recedentia, primus ille provifus tempore refignationis poffideret, fuit verum de facto quod refignatio erat vera, licet forfan de iure fultineri non potuiffet: ex notatis per Pat. decif. 390. alias 400. lib. 1. Gonz. de benef. diff. a part. 1. cap. 1. n. 36. l'arif. de refignat. lib. 10. quæft. 3. n. 11. & 12.

- Ad quintam refponfo eft in promptu, quia cum provifio non haberet qualitates requifitas ex fundatione, per quam ifte Canonicatus non potuit conferri illi, qui non effet idoneus in cantu mufico, cuius fupponebatur iftum provifum, contra quem facta fuit impetratio, non folum non effe habilem, fed etiam omnino incapacem; fequitur rectè ab alio capaci hunc canonicatum impetrari potuiffe; cum agatur de qualitate requifita non ad utilitatem perfonæ, fed ad utilitatem Ecclefie: Garc. de benef. part. 7. cap. 15. num. 10. Et nominatim de beneficio affecto Cantoribus, quod non valeat facta collatio illi, qui non eft capax in cantu, determinat Chopin. de fac. polu. lib. 1. tit. 3. num. 3. ubi ita decifum in Gallia teftatur: quamvis provifus fuiffet per fummum Pontificem à lege fundationis difpenfatus, quem refert & fequitur D. Paftor I. C. Aquenf. in fuo tractat. de benef. part. 3. tit. 30. num. 6. † Quæ capacitas debet intervenire, fi non tempore provifionis, faltem tempore examinis. Moden. de fylo datar. c. 6. n. 18. in fine, verfic. qualiter verò.

CAPVT CLXXXIX.

Explicantur varix quæftiones circa Regulam de iure quæftio non tollendo. Quid fit ius ad rem, quid verò ius in re, & quomodo inter fe differant Iuri ad rem derogari non poffe, fi de eo fpecialis mentio non fiat in refcripto. Ius ad rem acquiri per electionem, non autem per poffulationem. Acquiri etiam per præfentationem patroni, etiam Ecclefiaftici, exceptis certis cafibus. De Canonico ad effectum, & utrum illi acquiratur ius ad rem, vel in re. Nominatis ab univerfitatibus acquiri ius ad rem, & per collationem abfenti factam nondum acceptatam: & pluribus aliis modis. Et utrum per adeptionem iuris ad rem beneficii incompatible vacare cenfeatur.

S V M M A R I U M.

- 1 Ius ad rem, & ius in re, quid fint? & quomodo inter fe differant.
- 2 Ius ad rem facilius amittitur, illique facilius derogatur quàm iuri in re.
- 3 Non cenfetur derogatum iuri ad rem per pofferiori concessione, nifi de eo fiat expreffa mentio.
- 4 Per privilegium exemptionis à decimis non fit præiudicium Parocho quoad novalia.
- 5 Ius ad rem acquiritur per electionem etiam non acceptatam.
- 6 Beneficium ad quod quis fuit electus, non vacat per obitum electi, fed vacat ut prius, fi non fuerit fubfecuta confirmatio.

Sanlegerii Tom. II. Pars I.

- 7 Ius ad rem non acquiritur per poffulationem. Et quid fit poffulatio.
- 8 Ius ad rem acquiritur per præfentationem patroni, tam laici, quàm Ecclefiaftici.
- 9 Ius quæftum ex præfentatione patroni Ecclefiaftici, eft potentius iure quæftio per præfentationem laici.
- 10 Ampliatur etiam fi præfentatio non fuerit admiffa ab eo qui conftituere poteft.
- 11 Intellige quando præfentatio eft talis, ut per eam præfentatus veniat omnino inflituendus, veluti fi quis habeat maiorem partem vocum, vel vocem unius patroni qui alium non præfentaverit.
- 12 Canonicus ad effectum quis dicatur, & quomodo conftituatur.
- 13 Si ad fit statutum requirens promotum ad Dignitatem Capituli debere prius effe Canonicum, Papa depurare poteft Canonicum ad effectum, licet probari poffit ad effe confuetudinem in contrarium.
- 14 Canonicus ad effectum non habet ius ad rem, nec in re.
- 15 Si quis impetret Dignitatem in Ecclefia, non tenetur facere mentionem quod in ea deputatus quis fuerit Canonicus fectus ad hunc effectum.
- 16 Canonicatus ad effectum non dicitur vacare, fed potius definere.
- 17 Nominati Univerfitatum in Gallia habent ius ad rem in beneficio, ad quod fuerunt nominati.
- 18 Nominatis Univerfitatum non competit ius ad rem, nifi poft factam infinnationem fua nominationis.
- 19 Ius ad rem competit abfenti, cui facta fuit collatio beneficii, fi illud nondum accepit.
- 20 Ius ad rem variis modis acquiritur, à quibus remiffivè, & num. 23.
- 21 Ius ad rem acquiritur per optionem, per refervationem factam à Papa in favorem certa perfonæ, per regreffum ob non folutionem penfionis, & per accelfum, & regreffum ad beneficium. Et quid fit accelfus & regreffus, remiffivè.
- 22 Per mandatum de providendo acquiritur ius ad rem antequam mandati executio facta fuerit.
- 24 Iuri ad rem cenfetur renunciatum per adeptionem alterius beneficii incompatible, etiam fi non fit Curatum, Dignitas, vel Perfonatus.
- 25 Per adeptionem iuris ad rem in aliquo beneficio, non vacat ius in re alicui competens fuper alio beneficio prius obento, nifi poft adeptam pacificam poffeffionem fecundi.

Q Via varix sæpius occurrunt in praxi difficultates circa Regulam Cancellariæ de iure quæftio non tollenda, circa claufulam quæ in refcriptis beneficialibus apponi folet, dummodo alteri ius non fit quæftum. Ideo præcipuas circa materiam illius Regulæ obfervationes adducere, operæ pretium effe exiftimavi.

In primis itaque fupponendum eft, magnam effe differentiam inter ius ad rem, & ius in re: fi quidem ius ad rem continet fpem probabilem ad beneficium ex caufa de præterito, & dicitur ius confiderabile: Menoch. conf. 36. num. 23. & ius ad rem dicitur ius nondum confolidatum: ius autem in re dicitur quando eft quæftum, & confolidatum. Gemin. conf. 107. in fine, verfic. nec obftat, & poft eum

cum Cardin. Tusch. littera I, concl. 626. numero 8. quam differentiam inter jus in re, & ad rem, agnovit Pontifex in cap. suo. his verbis: *In quibus jus non esset questum in re, sed ad rem: & cap. si tibi absenti 17. cap. si is cui 39. & cap. quodam 40. de prebend. in 5.* Et sicut aliud est, beneficium esse meum, aliud mihi esse debitum, ita aliud est, habere jus ad beneficium, & habere jus in ipso beneficio: Bertrand. consil. 292. num. 2. part. 1. lib. 3. Vnde jus ad rem dicitur jus delatum, sed non questum: at verò jus in re, dicitur jus perfectè questum: Dec. consil. 147. num. 4.

2 Inter utrumque autem multæ sunt differentiae, & multa etiam convenientia. In primis jus ad rem, seu querendum, facilius amittitur, & illi facilius derogatur, quàm juri questum, seu in re: Dec. dicto consil. 147. num. 4. versio. & hinc juri: Tusch. dicta littera I, conclus. 626. num. 11. post Ancharan. consil. 59. numero 6. ubi dicit quod si facio actum incompatibilem juri meo, video illi renuntiare, si agatur de jure querendo, secus in jure questum: per text. in cap. accedentib. de privilegiis, juncto cap. ut quis duas, de elect. in 6. Patil. de resignat. benefic. lib. 2. quest. 23. num. 18. ubi multa de resignatione juris ad rem, de qua nos egimus superius, part. 2. cap. 4. §. 8. num. 6.

3 Sed tamen juris ad rem facienda est expressio in confessione posteriori, ad hoc ut censeatur derogatum concessioni priori: Mench. consil. 36. num. 22. quia sicut non presumitur, Principem velle aliquem in jure suo lædere, ita pariter non presumitur velle lædere in hac spe probabili, cum adsit par ratio lædendi jus alterius: & ob hanc causam secunda impetratio rescripti gratiosi non est valida, nisi in eo fiat mentio juris ad rem, quod talis impetrans obtinet in alio beneficio: Felin. in cap. in nostra, n. 4. de rescript. Gomel. ad regul. de non tollendo jure questum, quest. 1. versio. tertius modus, Selva de benefic. part. 3. quest. 12. num. 1. Menoch. dicto consil. 36. num. 24. & 25. & num. 47. in quo quidem consilio concludit, per privilegium concessum Monialibus exemptionis à solutione decimarum, non præjudicari Parocho quominus decimas percipiat de novalibus, videlicet ex prædiis quæ de novo ad culturam reducuntur, quia non fuerat derogatum juri ad rem, quod Parocho in illis decimis competebar.

5 Jus autem ad rem variis modis acquiritur: Primo per electionem, cap. fin. de translat. Episcop. Patil. de resignat. lib. 2. quest. 23. n. 8. & hoc procedit quamvis electio non fuerit acceptata, Felin. in cap. in nostra, corollario 28. de rescript. Ideo beneficium ad quod quis fuit electus, tali casu non vacat per obitum electi, sed vacat ut prius: Gonzal. ad regul. 8. gloss. 15. §. 2. n. 2. Et si electus ante confirmationem decedat in Curia, non ideo beneficium dicitur vacare in Curia, nec extra Curiam, sed per obitum primi possessoris, & sic durat prima vacatio: Gonzal. dicta gloss. 15. §. 2. & 3.

7 Secundò, jus ad rem non acquiritur per postulationem Prælati, ut probavimus superius, part. 2. c. 4. §. 6. num. 9. Est autem postulatio, alicujus personæ, quæ eligi prohibetur, non propter vitium personæ, sed propter defectum, qui postulatorum non omnino inhabilem reddit ad providendum Ecclesiæ, concors & certa Capituli facta petitio: ut per Hostiens. in summa, tit. de postulat. prælator.

8 Tertio, per præsentationem patroni, non solum Clerici, sed etiam laici, acquiritur jus ad rem: Patil. dicto lib. 2. quest. 23. n. 12. ubi dicit hoc habere

locum quando præsentatus acceptavit; quia si non interveniat acceptatio præsentati, non est jus considerabile, per Reg. Cancellariæ de non tollendo, per questum, Zetola in praxi Episcop. in verbo, jus ad rem, §. 1. versio. nec dat jus considerabile. Et quod dictum est tam de patrono laico quàm Ecclesiastico, probat Gomel. ad Reg. de jur. questum, quest. 1. versio. secundus modus. Quamvis aliàs jus questum per præsentationem Clerici sit potentius, & magis tractatum, quàm illud quod queritur ex præsentatione laici: quia laicus potest variare ante institutionem, & alium præsentare, quod non potest Clericus: Vivian. de jure patronat. lib. 8. cap. 8. n. 1. Quia ampliat num. 3. & etiam si præsentatio non fuerit admittenda ab illo, qui habet jus instituendi: Sed ut decipiatis, hoc procedit in vera præsentatione laici coram Superiore, quamvis non admittenda, quia alioqui non esset præsentatio, sed simplex nominatio: ut alio loco diximus, intelligendo etiam, dum modo sit præsentatus ab omnibus, vel majori parte patronorum; secus si præsentatus sit à modico: tunc enim non potest opponere de Regula de non questum non tollendo, etiam si in secunda gratia fuerit inserta clausula, *Dummodo alteri non fuerit questum*, quia licet illa clausula præservet jus questum per præsentationem, ut mox dictum est, ut probat Rot. decis. 52. num. 3. part. 2. recent. tamen procedit, quando præsentatio est talis, ut illa veniat præsentatus necessariò infirmior: Vnde si plures à diversis patronis, vel eorum eodem patrono laico fuerint facti nullus habet majorem partem vocum, nulli acquiritur jus in beneficio: Mohedan. decis. 1. de præsentat. ut notatur in cap. cum autem, de jure patronat. & Clement. plures, eod. tit. Rota apud Garz. de verbo, parte 4. c. 3. n. 14. & refert Ricc. collectan. 116. de autem qui habet majorem partem patronorum præsentantium, habet jus ad rem: Abb. in cap. Beroldus, n. 9. de re judic.

Tertio dubitatum fuit, utrum Canonici ad electionem habeant jus ad rem: Pro cuius rei intelligenda supponendum est, quod in multis Capitulis ecclesiarum Metropolitanarum, Cathedralium, Collegiarum, constitutum est, neminem possit eorum Ecclesiarum Dignitates consequi, qui non sit de gremio Capituli: & quia summus Pontifex solitus est hujusmodi statutis derogare, & aliis existentibus de Capitulo similes Dignitates concedere, ne summæ illius Authoritati præjudicium fieret, per bullam Leonis X. in concordantiis constitutum est, quod in similibus Ecclesiis, non pe Cathedralibus, Metropolitanis, & Collegiis in quorum statutis cavetur expressè, quod nulli Dignitatem, Personarum, Administrationem, Officiū obtineat, nisi in illis actu Canonice constitutus sit; ut autem summus Pontifex jure illo mutari privetur, statutum & conventum fuit, quod ipsi Canonici creare possent ad effectum in illis Ecclesiis obtinendi Dignitates, Administrationes, Officia, vel Personatus; ita tamen ut tales Canonici nullum jus habeant ad consequendam præsentatam vacaturam: quod Ego aliàs prædictam Ecclesiam Aprensi, in qua adest simile statutum, & creati obtinui Canonice fidem ad effectum consequendi in eadem Ecclesia Dignitatem: & quoniam in terminis statuti ejusdem Ecclesiæ contrarium consuetudinem probari posse dicat Bertrand. decis. 195. lib. 1. posterior.

Propterea dubitari potest, utrum iste Canonici

ad effectum, habeat jus aliquod in re, vel ad rem. Concludendum est, hunc provulum non habere jus in re, nec ad rem. Probat, quia aut pretenditur, illum habere jus in Canonatu, aut in dignitate, seu administratione, Personatu, vel Officio vacante: non potest autem jus habere in dignitate vel officio, cum hac provisio sit tantum quid preparatorium ad obtinendam Dignitatem, sique inutilis, nisi summus Pontifex postea provideat in tali Dignitate: nec simile jus habet ad Canonatum; cum, ut dictum est, sit canonicatus levis & sterilis, ac quasi fictus, qui nullum jus tribuit ad Canonatum, vel præbendam vacaturam: ¶ Et propterea si alius impetret Dignitatem, non tenetur facere mentionem de hoc Canonatu ad effectum concessio. Bellarm. *conf. 34. vol. 3.* ubi quod non est necessarium in impetratione facere mentionem Canonatus supranumerarii, qui nullam habet præbendam: maxime in Gallia, ubi secundum communem modum loquendi, illos dumtaxat Canonicos nominamus, qui aliquam habent præbendam: sequitur Rebuff. in *concordat. tit. de re servat. §. fin. versic. Sexto.* ¶ Unde etiam sequitur, quod si in vim hujusce Canonatus assequatur Dignitatem, & deinde renunciet, vel moriatur, non dicitur Canonatus iste vacare, sed desinere & extingui, ut per Rebuff. *loco citato, versic. Septimo.*

¶ Quarto quaeritur, utrum Nominatis ad beneficia juxta concordata Galliae competat jus in re, vel ad rem in beneficio, ad quod vigore nominationis se postulant admitti? Paucis existimo, hujusmodi Nominatis Universitatum competere jus ad rem, quidquid dicat Gloss. *pragmat. sanct. tit. de collat. §. v. c. l. in verbo nominationes, in fine, versic. Alia sunt nominationes.* Contrarium siquidem, nempe jus ad rem competere Nominatis legitime qualificatis, bene probat, & verius Rebuff. in *tract. nominat. q. 4. a. num. 3.* ¶ Intellige post factam insinuationem nominationis, juxta formam Ordinationum Regiarum. Ratio est, quia post factam debitam insinuationem per nominatum, beneficium vacans tempore nominatis praefixo, est illi affectum, per clausulam decreti irritantis appositam in concordatis, §. *si quis vero, de collationib.* Et sicut per praesentationem a patrono etiam laico factam, jus ad rem quaeritur praesentato, ut supra diximus, ita & Nominato ab Universitate, qui litteras suae nominationis insinuavit, & sibi de beneficio Nominatis tractato provideri petit, ut fusiùs tractat Rebuff. *loco citato.*

¶ Quinto, jus ad rem competit absenti, cui facta est collatio beneficii, quam ipse nondum acceptavit: non tamen illi competit jus in re, *cap. si tibi absenti 17. de praebend. in 6. & ibi Geminian. & Franc. num. 2. & sequent.* quod jus est considerabile ad omnes Regulas loquentes de jure ad rem, & nominatum ad Regulam de jure quaesito non tollendo: ideo Papa non confert, antequam tempus concessum ad consentiendum lapsum fuerit: Geminian. in *dicto cap. si tibi absenti, n. 18.* Rotapud Garc. *part. 4. cap. 3. n. 4. 2.*

¶ Sexto, jus ad rem variis aliis modis acquiritur, quos copiosius explicat Garc. *dicto cap. 3.* Gonzal. *dicta gloss. §. 5. 2.* cum aliis per eos citatis. Modi autem acquirendi jus ad rem, ultra supradictos enumerantur apud Garc. *dicto cap. 3. ¶ videlicet per reservationem certi beneficii factam a Papa in favorem certae personae.* Garc. *ibid. num. 43.* Item per optionem, *ibid. num. 46.* Et per egressum ob non

solutam pensionem: *ibid. num. 47.* Et per privationem juris, *num. 53.* Et per accessum, & egressum ad beneficium: *ibid. n. 55.* Quid autem sit accessus, & egressus ad beneficium, & quibus in casibus locum habeant, explicavimus superius, *p. 1. cap. 69. & part. 2. cap. 1. num. 24. & sequent.* ideo hic non repetimus.

Præterea jus ad rem acquiritur per gratiam in forma *Dignum*, cum mandato de providendo, quia ante executionem mandati non acquiritur titulus & jus in re, sed tantum ad rem: Garc. *loco citato, num. 60. & eadem p. 4. c. 3. n. 17.* Item per Coadjutoriam cum futura successione, Garc. *dicta part. 4. c. 3. num. 55.*

Reliquos modos, quibus acquiritur jus ad rem, fusiùs explicat Garc. & Gonzal. *locis superius citatis.* Paris. *lib. 2. quæst. 23. per tot. & lib. 7. q. 1. a. n. 78.* apud quos alii allegantur.

Septimo advertendum est, quod juri ad rem censetur renunciatum, si alicui competat ad aliquod beneficium, per assecutionem alterius beneficii, quod de jure simul obtineri non potest cum beneficio, ad quod habebat jus, etiam si non sit Curatum, Dignitas, vel Personatus, ex *Clement. gratia, de rescript. & ibi Gloss. in verbo beneficium, Garc. de benefic. p. 1. c. 5. n. 69.*

E contra verò, si quis habeat jus ad rem per collationem non acceptatam, vel praesentationem patroni, aut alio modo, hoc non sufficit ad inducendam vacationem primi incompatibilis, quamvis per eum stet quominus habeat jus in re, & possessionem adipiscatur, ut expressè docet Gratian. *dicta parte 1. cap. 5. num. 101.* Et ratio est, quia non inducitur vacatio primi, nisi post adeptam pacificam possessionem secundi, ut diximus *part. 2. cap. 5. §. 6. num. 21.* & sic ad inducendam incompatibilitatem requiritur jus in re, ut quis priveretur primo beneficio per adeptionem secundi.

CAPVT CX C.

Declaratur regula Cancellariae de jure quaesito non tollendo: & ostenditur illius derogationem non esse necessariam, quando agitur de re, quæ ex sui natura præjudicat tertio, nisi præjudicium aliunde procederet quàm ex narratis ab impetrante. Sufficit autem quod intentio derogandi summi Pontificis colligatur ex verbis, quamvis huic Regulae non fuerit expressè derogatum. Derogatio autem requiritur quando agitur de jure quaesito ex statuto, vel privilegio. Non derogat autem Papa juri quaesito ex pacto. Quid in jure quaesito ex Officio alicui? Et ponuntur plures alii casus, in quibus derogatio specialis requiritur, vel non requiritur. Et quid quando in rescripto adest clausula *Antiferris*.

S V M M A R I V M.

1 Quando agitur de concessione alicuius rei, quæ ex sui natura præjudicium infert, non est necessaria derogatio Regulae de jure quaesito non tollendo.

N 4

2 la